

3/1993 Foru Dekretu Arauemailea, ekainaren 22koa, Oinordetza eta Dohaintzen gaineko Zergari buruzko otsailaren 15eko 2/1989 Foru Arauaren Testu Bategina onetsi duena

(BAO, uztailaren 6koa)

3. artikulua. Zerga egitatea.

1. Ondoko hau da zerga egitatea:

- a) Jaraunspen, legatu edo beste edozein ondorengotza-tituluren bidez ondasunak edo eskubideak eskuratzea.

Jaraunspenaz eta legatuaz gain, zerga honek dituen ondorioetarako, honako hauek dira ondoretza-tituluak:

- 1. Mortis causa dohaintza.
- 2. Oinordetzako kontratuak edo itunak, eragina edozein unetan dutela ere.
- 3. Komisarioak ordenatzaile ahala erabiltzetik datozen egintzak, direnak direlakoak.
- 4. Ezkontza-hitzarmenetan oinordea izendatzea.

- b) Dohaintza edo dohainezko beste titulu edo inter vivos negozio juridikoen bidez ondasunak edo eskubideak eskuratzea.

- c) Bizitza-aseguruen onuradunek kopuruak jasotzea, kontratua egin duena onuraduna ez denean, abenduaren 29ko Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergari buruzko 6/2006 Foru Arauaren 18.a) artikuluan arautu diren balizkoetan izan ezik.

- (...)

4. Ondasunen foru komunikazioa desagitean ezkontide alargunaren edo izatezko bikotekidearen alde eginiko adjudikazioak, komunikatutako ondasunetatik euren dagokien erdia ordaintzeko emanak, ez dira zerga honen menpean egongo, baldin eta maiatzaren 7ko 2/2003 Legean ezarritakoaren arabera osaturiko izatezko bikoteak badira.

5. artikulua. Salbuespenak

Honako hauek geratuko dira salbuetsita:

- 4. Baserriaren eta beraren lurren jabari osoaren edo bizi arteko gozamenaren dohaineko eskualdaketak, baldin eta senide oinetxetarrentzat egiten badira eta finka nekazaritza, basozaintza edo abeltzaintzako ustiapenerako erabiltzen bada eta eskualdatzaileak bere kasa egiten badu.

Salbuespen hau egiteko, ondoko baldintza bete behar da: sei urtetan zehar, gutxienez, eskuratzailleak bere kasa arduratu behar du baserri eta beraren lurren ustiapenarekin.

19. artikulua. Likidatuko den oinarria.

(...)

9. Aurreko paragrafoetan xedatutakoa gorabehera, mortis causa edo beste edozein oinordetza-tituluren bidezko eskuraketetan, oinarri likidagarria lortzeko, ahaidetasun graduaren arabera txikipena ezarriko da zerga-oinarrian. Ondoko hauek dira aipaturiko txikipenak:

- a) I. taldea.-Bigarren graduako alboko odol-ahaideen eskuraketak, 36.000 euro.
- b) II. taldea.-Hirugarren mailako alboko odol-ahaideek, ezkontza bidez ondorengo eta aurreko ahaide direnek, maiatzaren 7ko 2/2003 Legearen arabera izatezko bikotea eratzearen ondoriozkoak barne, egindako eskuraketak, 18.000 euro.
- c) III. taldea.-Laugarren mailako alboko ahaideen, bigarren mailako alboko ahaideen, hirugarren mailako ahaideen eta urrunagoko ahaideen eta arrotzen eskualdaketak; ez dago txikipenik.

Eskuratzailleak minusbalio fisiko, psikiko edo sentimenezkoa duten pertsonak badira, 72.000 euroko txikipena ezarriko da, kausatzailearekiko ahaidetasun graduaren arabera ezarriko litzaeiekeen txikipena kontuan hartu barik.

Ondore horietarako, txikipena aplikatzeko eskubidea ematen duten minusbaliodunak izango dira Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergan zerga horri buruzko legeria bereziaren arabera kenkaria izateko eskubidea ematen dutenak

23. artikulua. Sortzapena.

1. Heriotzaren ondoriozko eskuraketetan eta bizi-aseguruetan, kausatzailea edo asegurduna hiltzen den egunean sortuko da zerga, edota absentearen heriotza-adierazpena irmo bihurtzen denean, Kode Zibilaren 196. artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik.

Alkar-poderoso edo testamentu-ahalordearen bidezko jarauntsietan, ahalordea modu ezeztazinean erabiltzen denean edo bera azkentzeko arrazoietakoa baten bat gertatzen denean sortuko da zerga.

Unean bertan eragina duen oinordetzako itunaren kasuan, izendatzailea bizirik dagoela sortuko da zerga, eskualdaketa gauzatzen denean, hain zuzen ere.

2. Inter vivos egiten diren dohaineko eskualdaketetan, kontratua gertatu edo egiten den egunean bertan sortuko da zerga

3. Baldintza, epemuga, fideikomiso edo beste edozein muga dagoelako, eraginkortasuna etenik daukaten ondasun-eskuraketei dagokienez, aipaturiko mugak desagertzen diren egunean gauzatu direla ulertuko da beti.

26. artikulua. Gozamina alkar-poderosoaren edo testamentu-ahalardearen menpeko jarauntsietan.

Alkar-poderoso edo testamentu-ahalardean pertsona jakin bati, ahalordea erabiltzen ez den bitartean, jarauntsiaren ondasunez gozatzeko eskubidea ematen bazaio, gozamen horren likidazio bikoitza egingo da, gozamendunak kausatzailearekin duen ahaidetasunaren arabera: bata behin-behinekoa, oinordetza hastean sortzapena izango duena, bizi arteko gozamenari buruzko arauen pean, eta bestea behin betikoa, alkar-poderoso edo testamentua egiteko ahalordea erabiltzen denean, aldi baterako gozamenari buruzko arauen pean, kausatzailearen heriotzatik igarotako denborarengatik. Behin-behineko likidazioagatik ordaindutakoa kontura egindako sarreratzat hartuko da, eta gozamendunaren mesederako alderik suertatuz gero, alde hori itzuli egingo zaio. Alkar-poderoso edo testamentua egiteko ahalordea erabiltzeagatik edo bera azkentzeko gainerako arrazoiengatik jaraunse direnen likidazioa egiten den unean bertan egin beharko da aldi baterako gozamenaren ondoriozko behin betiko likidazioa ere. Testamentu-ahalardea erabiltzeko epea zehaztuta badago, behin-behineko likidazioa aldi baterako gozamenari buruzko arauen arabera egingo da, ahalordea erabiltzeko ezarrita dagoen gehienezko epeagatik.

Hala ere, Euskal Herriko Foru Zuzenbide Zibilar buruzko uztailaren 1eko 3/1992 Legea indarrean jarri baino lehen alargunaren mesedetan emandako ahalordeen kasuan, behin betiko likidazio bat egingo da soil-soilik, bizi arteko gozamenari buruzko arauekin bat etorritik egin ere.

26. bis artikulua. Testamentua egiteko ahalordearen erabilera.

1. Komisario, ezkontide alargun edo izatezko bikoteak (maiatzaren 7ko 2/2003 Legean xedatutakoarekin bat etorritik osatutakoa) bere ahala erabilita ezkontza ondoko erkidegoak duen ondasun jakin bat adjudikatzen badio komisarioaren eta kausatzailearen ondorengo bati, jarauntsia banatu eta likidatu gabe, ezkontide alargunaren edo izatezko bikotearen erdia dohaintza gisa likidatuko da eta beste erdia, kausatzailearena, oinordetza gisa.

2. Testamentua egiteko ahalordearen menpeko oinordetzen kasuan, kausatzailea bizkaitar forugabea delarik hiltzen bada, bi likidazio egin behar dira: bata, kausatzailea hil eta berehala, ahalordeak ukitzen duen jarauntsiaren zenbatekoagatik eta, betiere, seniparte laburraren herenagatik; eta bestea, ahalordeak ukitzen duen jarauntsiaren zenbatekoagatik, behin ahalordea modu ezeztazinean erabiliz gero, edo bera azkentzeko gainerako arrazoietako baten bat gertatuz gero.

3. Testamentua egiteko ahalordea erabiltzen den guztietan, oinordeko berari dagozkion eskuraketa guztiak metatu egingo dira, zerga likidatzeari eta foru arau honetan zerga-oinarrirako aurreikusten diren txikipenak aplikatzeari dagokienez. Gainera, metatutako likidazioengatik lehenago ordaindutako kuotak kendu ahal izango dira metaketaren ondorioz egiten den likidaziotik.

26. ter artikulua. Lehengoratzeak likidatzeko erregelak.

Unean bertan eragina duen oinordetza-itunaren menpeko ondasunen eskualdaketen kasuan edo mantenu-zama duten ondasunen dohaintzaren kasuan, izendatzailearen edo

dohaintza-emailearen aldeko lehengoratzetik gertatuz gero, aldi baterako gozamenari buruzko arauen arabera likidazioa egingo da, eta lehengoratutako ondasunen eskualdaketatik hasiera batean egindako likidazioan soberakinak ordaindu bada, itzuli egingo da.

27. artikulua. Banakuntza eta esleipen-gaindikinak.

1. Heriotzaren ondoriozko oinordetzetan, interesdunek egindako banaketak eta adjudikazioak edozein direlarik ere, proportzionaltasunari hertsiki lotuz eta oinordetzari buruzko arauen arabera egin direla ulertuko da zergaren ondoretarako, ondasun horiek lurraldearengatik edo beste edozein arrazoirengatik zergaren ordainketari loturik egon zein ez egon. Horren ondorioz, balioak egiaztatzean gertatzen diren igoerak eskuratzailerik edo jaraunselearen artean lainduko dira.

2. Egiaztapena egiterakoan balio-gehikuntza izan daien ogasunak edo zerga-salbuespena jagoenak, hilburukoegileak jakineko norbanako bati eman edo oinordez bestelako zioz esleitzen baditu, gehikuntzek edo beherapenek ogasun horren hartzaileari bakarrik eragingo deustoe.

3. Adjudikazio-gaindikinak likidatuko dira Ondare Eskualdaketa eta Egintza Juridiko Dokumentatuen gaineko Zergan ezarrita dauden arauen arabera, baldin eta jaraunseleak eta legatudunak egindako adjudikazioetan ezberdintasunik badago, aitoritutako balioaren arabera, jaraunspen-tituluarik begira. Halaber, adjudikazio-gaindikinak likidatuko dira, jaraunsele edo legatudunetarik bati adjudikatutakoaren balio egiaztatuak haren tituluarik jarraiki dagokion balioa %50ean baino gehiagotan gainditzen duenean, baldin eta Ondarearen gaineko Zergaren erregelak aplikatuzetik ateratzen direnen berdina edo handiagoak ez badira.

Ez dute adjudikazio-gaindikinak ekarriko, zati alikuotan, ohiko etxebizitzan, familiako etxebizitzan edo baserrian eta beronen jabegoan eta lur erantsietan ezkontide alargun edo izatezko bikotearentzat (maiatzaren 7ko 2/2003 Legean xedatutakoarekin bat etorritik osatutakoa) edo jaraunseleentzat edo legatudunentzat egindakoek, baldin eta haien balioa, jaraunspen osoari begirakoa, adjudikatarioaren jaraunspen-kuota baino handiagoa bada.

32. artikulua. Aitorpena, aurkezteko epeak eta beste betebeharrak.

1. Subjektu pasiboek zerga-aitorpena aurkeztu behar dute foru arau honetan aipatutako zerga-egitate guztiez.

“Alkar-poderoso” edo ahal ordenatzailearen menpeko jaraunspenentzat, komisarioaren erazko betebeharrak arau bidez finkatuko dira.

2. Mortis causa edo oinordetzako beste edozein tituluren bidez egindako eskuraketan kasuan –heriotzarako bizi-aseguruen kontratuen onuradunenak barne–, aurkezteko epea urtebetekoa izango da, kausatzailea hiltzen den egunetik edo heriotza-adierazpena irmo bihurtzen den egunetik zenbatzen hasita, edota unean bertan eragina duten oinordetza-itunentzat zerga sortzen den egunetik zenbatzen hasita.

Gainerako kasuetan, aurkezteko epea hogeita hamar egun baliodunekoa izango da, egintza edo kontratua gertatu edo egiten den egunaren biharamunetik zenbatzen hasita.

3. Aurreko 23.3. artikuluan xedatutakoaren arabera eraginkortasuna etenik duten ondasun nahiz eskubideen eskuraketetan, eskuraketok egindakotzat jotzen diren egunetik hasiko dira artikuluko honetako 2. paragrafoan aipatutako epeak zenbatzen.

4. Alkar-poderoso edo testamentua egiteko ahalordearen menpeko ondasunen eskuraketetan, ahalordea modu ezeztazinean erabiltzen den unetik edo bera azkentzeko arrazoietako baten bat gertatzen den unetik hasiko da aurreko paragrafoan aipaturiko epea zenbatzen.

Alkar-poderosoaren edo testamentu-ahalordearen menpeko jarauntsietan, komisarioak jarauntsiaren ondasunen inbentarioa eta ahalordearen frogagiria aurkeztu behar ditu, kausatzailea hil eta urtebeteko epearen barruan. Era berean, testamentu-ahalordea modu ezeztazinean –zati batez edo osorik– erabili edo bera azkentzeko arrazoietako baten bat gertatu eta hilabeteko epearen barruan, erabilera hori egiaztatzeko agiriak aurkeztu beharko ditu, edo ahalordearen azkentzea justifikatu.

33. artikulua. Agintari, herrilanari eta norbanakoen betekizunak.

1. Epailaritzek Foru Aldundiari bialduko deustoe hileroko epai sendetsien edo epai finkeen zerrenda, epai honeetatik Oinorde eta Emoitzekazko Zergaren menpeko ondare-gehikuntzak dagozala ulertzen bada.

2. Biztanle-Erroldako arduradunek azken hilabetean heriotzak hartutakoen izen eta egoitza-zerrenda bidaliko deustoe Foru Aldundiari hile bakoitzeko lehenengo hamabostaldian.

3. Notarioek ezinbestean eman behar dizkiote Foru Aldundiari beren eginkizunak burutzeko esku hartu duten egintzei buruz eskatzen dizkien datuak; gainera, hark eskatuta, dohainik luzatu behar dituzte hamabost eguneko epean baimendutako edo protokoloa agiritan eskatzen dizkieten kopiak, salbu eta 1862ko maiatzaren 28ko Legearen 34. eta 35. artikuluetan aipatuta dauden herri tresnen kasuak badira eta ezkontzen nahiz izatezko bikoteen (maiatzaren 7ko 2/2003 Legean xedatutakoarekin bat etorritik osatutakoak) kontuei buruzkoak badira, ezkontzaren sozietatearen ekonomi araubidearen eta izatezko bikotearen ekonomia-ondare araubidearen gainekoak diren kasuetan izan ezik.

Halaber, hiruhileko bakoitzaren lehenengo hamabostaldian bidali beharko dituzte aurreko hiruhilekoan baimen-dutako agiri guztien zerrenda edo aurkibide ulergarria, baldin eta haiek Zergaren zerga-egitatea osatzen duten ondare-gehikuntzak ekarri ahal dituzten egintzei edo kontratuei buruzkoak badira. Era berean, epe berean bidali beharko dute adierazitako edukia duten agiri pribatuen zerrenda, baldin eta berauek ezagutzeko edo sinadurak legebidezatzeko aurkeztu bazaizkie.

Gainera, notarioek hileroko lehen hamabostaldian, Foru Aldundiari bidali behar diote aurreko hilean eskuetsitako testamentuetatik jarauntsiaren komisarioak testamentu-ahalordea modu ezeztazinean erabili dueneko zerrenda; bertan komisarioa eta erabili den ahala dagokion kausatzailea nortzuk diren zehaztu behar da.

Zerrendan notarioak eskuetsitako agiri guztietatik testamentu-ahalordea erabili denekoak agerrarazi behar dira, baita komisarioak ahala bere testamentuan erabili duenekoak ere.

(...)

41. artikulua. Zehatzeko erregimena

1. Artikulu honetako hurrengo idatz-zatietan xedatutakoa eragotzi gabe, Oinordetza eta Dohaintzen gaineko Zergaren arau-haustek Bizkaiko Lurralde Historikoko Zergei buruzko Foru Arau Orokorrean xedatutakoaren arabera zehatuko dira.

2. Salbuetsitako eskuraketetako ondasunen edo eskubideen aitortpenak eta autolikidazioak epez kanpo aurkezteagatik eta 19. artikuluan xedatutakoaren arabera txikipean zerga-oinarriaren bestekoak edo gehiago izateagatik 9.000 euroko isun finkoa ezarriko da subjektu pasibo bakoitzeko.

3. Alkar-poderoso edo testamentu-ahalaren bidez gauzatzen diren jaraunspenen komisarioek foru arau honetako 32. artikuluko 4. idatz-zatian ezarritako betebeharrak berariaz ezarritako epean betetzen ez badituzte, hori zergen arloko arau-haustetzat joko da eta zehapena ezarriko da ondoko erregela hauen arabera:

a) Jaraunspeneko ondasunen inbentarioa edo testamentuahalaren frogagiria ez aurkezteagatik 600 euroko isun finkoa ezarriko da.

b) Testamentu-ahala erabili dela edo hura iraungitzeko kausetako bat gertatu dela ez jakinarazteagatik 9.000 euroko isun finkoa ezarriko da.

4. Artikulu honetako 2. eta 3. idatz-zatietan xedatutakoaren arabera ezartzen diren zehapenei Bizkaiko Lurralde Historikoko Zergei buruzko Foru Arau Orokorreko 193. artikuluan xedatutakoa aplikatuko zaie.